

E-CONOM

Online tudományos folyóirat
Online Scientific Journal

Tanulmányok a gazdaság- és társadalomtudományok területéről
Studies on the Economic and Social Sciences

E-CONOM

Online tudományos folyóirat | Online Scientific Journal

Főszerkesztő | Editor-in-Chief
KOLOSZÁR László

Kiadja | Publisher
Soproni Egyetem Kiadó |
University of Sopron Press

A szerkesztőség címe | Address
9400 Sopron, Erzsébet u. 9., Hungary
e-conom@uni-sopron.hu

A kiadó címe | Publisher's Address
9400 Sopron, Bajcsy-Zs. u. 4., Hungary

Szerkesztőbizottság | Editorial Board
CZEGLÉDY Tamás
HOSCHEK Mónika
JANKÓ Ferenc
SZÓKA Károly

Tanácsadó Testület | Advisory Board
BÁGER Gusztáv
BLAHÓ András
FÁBIÁN Attila
FARKAS Péter
GILÁNYI Zsolt
KOVÁCS Árpád
LIGETI Zsombor
POGÁTSZA Zoltán
SZÉKELY Csaba

Technikai szerkesztő | Technical Editor
TAKÁCS Eszter

A szerkesztőség munkatársa | Editorial Assistant
PATYI Balázs

ISSN 2063-644X

CSIPKÉS MARGIT¹
GÁNCOS PÉTER²

Magyarország sertéságazatának helyzete az elmúlt 5 év tükrében

Magyarország földrajzi adottságainak köszönhetően a mezőgazdaság igen erős ágazatnak számít. A 2004-es Európai Unióhoz való csatlakozást követően azonban a magyar mezőgazdaságot tudatos leépítés jellemzi. A számtalan EU-s irányelv és szabályozás következtében a magyar mezőgazdaság már valóban korántsem annyira erős ágazat, mint évtizedekkel, sőt évszázadokkal ezelőtt volt.

Tanulmányunk célja, hogy megvizsgáljuk hogyan alakult a sertéságazat helyzete a 2011-től 2015-ig terjedő időszakban, annak figyelembe vételével, hogy az EU-csatlakozás óta évről évre dinamikusan csökkent a tenyésztett sertés száma. Emellett kutatásunk célja az volt, hogy megvizsgáljuk az elmúlt évek vonatkozásában milyen árakkal lehetett találkozni a sertéspiacon, illetve ezeket az árakat milyen mértékben jellemezte növekedés.

Kulcsszavak: sertéságazat, sertés ár, sertés állomány, vágósertés
JEL-kódok: Q13, M20

Hungary pig sector in the light of the situation in the last five years

Thanks to Hungary's geographical conditions, the agriculture is a strong sector. However, after the accession to the European Union (in 2004) the Hungarian agriculture can be characterized by conscious downsizing features. As a result of several EU directives and regulations, the Hungarian agriculture is actually not as a strong sector as it was decades or even centuries ago.

The purpose of this study is to examine how the situation of the pork industry changed from 2011 to 2015, taking into account the fact that since joining the EU the number of pigs reared has dynamically decreased year by year. Moreover, the aim of our study was to investigate the pig market prices in recent years, and to what extent these prices increased.

Keywords: pig industry, pork prices, pig, slaughter pigs
JEL Codes: Q13, M20

¹ A szerző a Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar egyetemi adjunktusa (csipkes.margit@econ.unideb.hu).

² A szerző a Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar végzett gazdasági agrármérnök hallgatója (petergancsos@gmail.com).

Bevezetés

Magyarországon hosszú évszázadok óta igen erős ágazatnak számít a mezőgazdaság, mivel hazánk földrajzi elhelyezkedése kiváló mezőgazdasági tevékenység végzésére. A magyar mezőgazdaság egyik kiválósága és egyben húzóágazata a sertéságazat, mivel a sertésenyésztés rendkívül hosszú múltra nyúlik vissza. A magyar gazdák és az államvezetés is folyamatosan törekedett az ágazat fejlesztésére és a sertés minél minőségibb és egyben hatékonyabb tenyésztésére.

Magyarország 2004. május 1-jén csatlakozott az Európai Unióhoz, melynek egyik eredményeképpen számtalan olyan irányelv és szabályozás került bevezetésre a magyar mezőgazdaságban is, amely nagyban meghatározta a sertésenyésztés jövőjét. Számtalan több évtizedes tenyésztési szokás és eljárás került úgymond az asztal alá, és a tenyésztőknek a több évtizede eredményesen bevált állattartási és tenyésztési szokásaikat meg kellett változtatniuk az EU-s előírások alapján.

Az Európai Unió csatlakozással a sertéshúst illetően a szabadkereskedelem is felerősödött, melynek értelemszerűen ármeghatározó hatása is érzékelhetővé vált a piacon. A sokak által rosszabb minőségű, ugyanakkor olcsóbb sertéshús – különösen az áruházláncoknak köszönhetően – bekerült az üzletek polcaira, sőt még a feldolgozóiparba is. A jobb minőségűnek vélt magyar áru pedig exportálásra került.

E két hatás együttesen azt eredményezte, hogy a magyar sertésenyésztés rohamos hanyatlásnak indult, és ennek megakadályozásában a magyar kormány sem vette ki a részét kellőképpen.

Tanulmányunk célja, hogy megvizsgáljuk hogyan alakult a sertéságazat helyzete az elmúlt öt évben, annak figyelembe vételével, hogy az EU-csatlakozás óta évről évre dinamikus csökkenést tapasztalunk a tenyésztett sertés száma. Emellett megvizsgáljuk azt is, hogy a 2011-től 2015-ig terjedő időszakban milyen árakkal lehetett találkozni a sertéspiacon, illetve ezeket az árakat milyen mértékben jellemezte növekedés/csökkenés.

Ezt követően azt kutattuk, hogy a magyar vállalati szektorban milyen arányban találhatóak meg a mezőgazdasági vállalkozások, azaz valóban napjainkban is még az egyik legerősebb gazdasági ágazatnak számítana-e a mezőgazdaság.

Kutatásunk alapjául a Központi Statisztikai Hivatal (továbbiakban KSH) és a Sertésinformációs Rendszer (továbbiakban SR) által közzétett adatokat használtuk. A KSH és az SR igen komoly nyilvántartást vezet a sertésenyésztés és a sertéshúst illetően. Esetenként felhasználtuk még ezek mellett a Nemzeti Adó- és Vámhivatal adatbázisát is.

Tanulmányunk témájaként azért választottuk a magyar sertéságazat helyzetének a vizsgálatát, mert úgy véljük, hogy ha a magyar mezőgazdaságra – és különösen a sertésenyésztésre – újra nagyobb hangsúlyt fektetne a kormányzat, akkor ez az ágazat Magyarország gazdaságát még nagyobb mértékben erősítené, mint most. Ezt a feltételezésünket megerősíti az is, hogy a sertéshús kereskedelme a magyar export egyik erőssége, és a külkereskedelmi mérleg egyenlegét – a magas értékű és mennyiségű import ellenére – a pozitív irányba billenti.

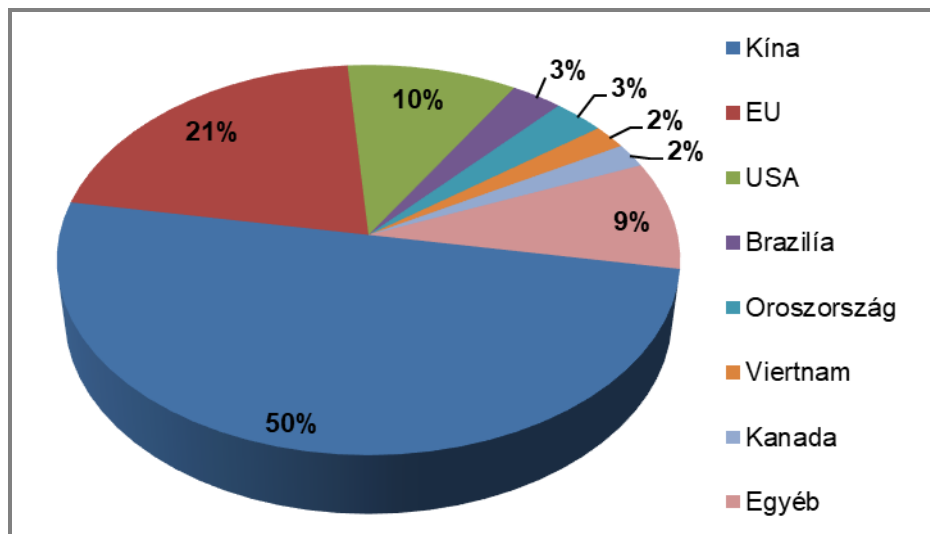
Nemzetközi kitekintés

A szakirodalmi adatokat, illetve az információkat tekintve megállapítható (Európai Bizottság, 2006; Kox, 2005; Pluym et al., 2013; Nagy et al., 2010), hogy a világ népessége nagymértékben növekszik, mellyel egyenes arányban nőnek a fogyasztók fizetőképessége is (Dorgai et al., 2009). Ez azt jelenti, hogy egyre nagyobb szükség lesz a jó minőségű sertéshúsra is. A FAO adatai alapján a világ sertésállománya 1997-től (918 millió egyed) 2007-ig nagyságrendileg 6%-kal növekedett (OECD-FAO, 2009), mely jónak mondható.

A főbb állattenyésztési ágazatok közül a sertéshús a legmagasabb részaránnyal rendelkezik, mivel a sertéshús 40%, a baromfi 34%, a marhahús 21%, míg a juh- és kecskehús 5%-ot tett ki az elmúlt néhány évet tekintve a világon (Wagenhoffer, 2017).

Az elmúlt 10 évet tekintve megállapítottuk, hogy a sertéstenyésztés világviszonylatban egy teljesen zárt rendszer, ami egy termőföld nélküli tartásrendszerben működik (Udovecz et al., 2007; Udovecz, 2009; Vinkler et al., 2013). Ehhez jön még hozzá a fejlesztések következtében a sertéstrágyát fermentációval bioenergiává alakító technológiák alkalmazása. Az ilyen telepeken állítják elő a világ sertéshústermelésének már több, mint a felét. A fejlesztéseknek és a különböző támogatásoknak köszönhetően a jövőben a termelés növekedése és a nem önálló országok keresletének várható emelkedése miatt a globális húskereskedelem növekedése jelezhető előre (Czékus, 2017).

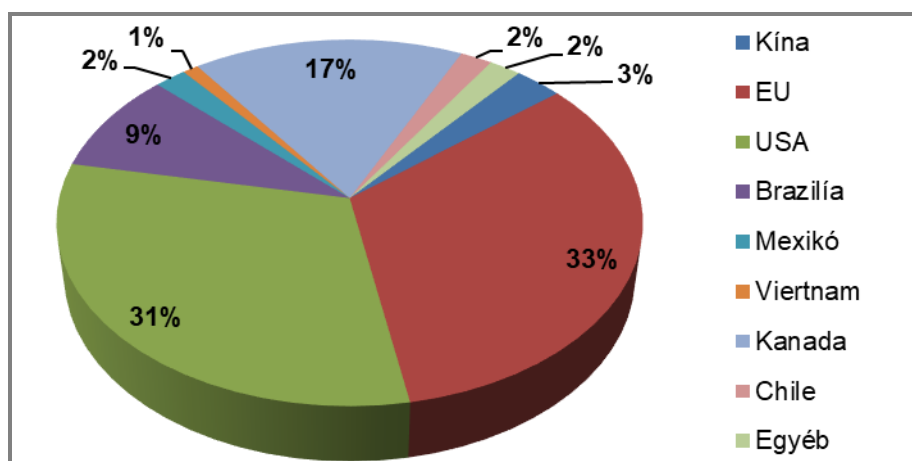
A 2015. évi adatok alapján a legnagyobb kibocsátók (mely a sokaság kb. 80%-át fedi le) Kína, Európai Unió, az Egyesült Államok és Brazília voltak (1. ábra).

1. ábra: A világ sertéshús kibocsátó területei 2015. évben

Forrás: Saját szerkesztés a KSH, 2017 adatai alapján

Ezzel ellentétben a legjelentősebb sertéshús exportőrnek 2015. évben az USA, az Európai Unió, Kanada és Brazília számított (2. ábra).

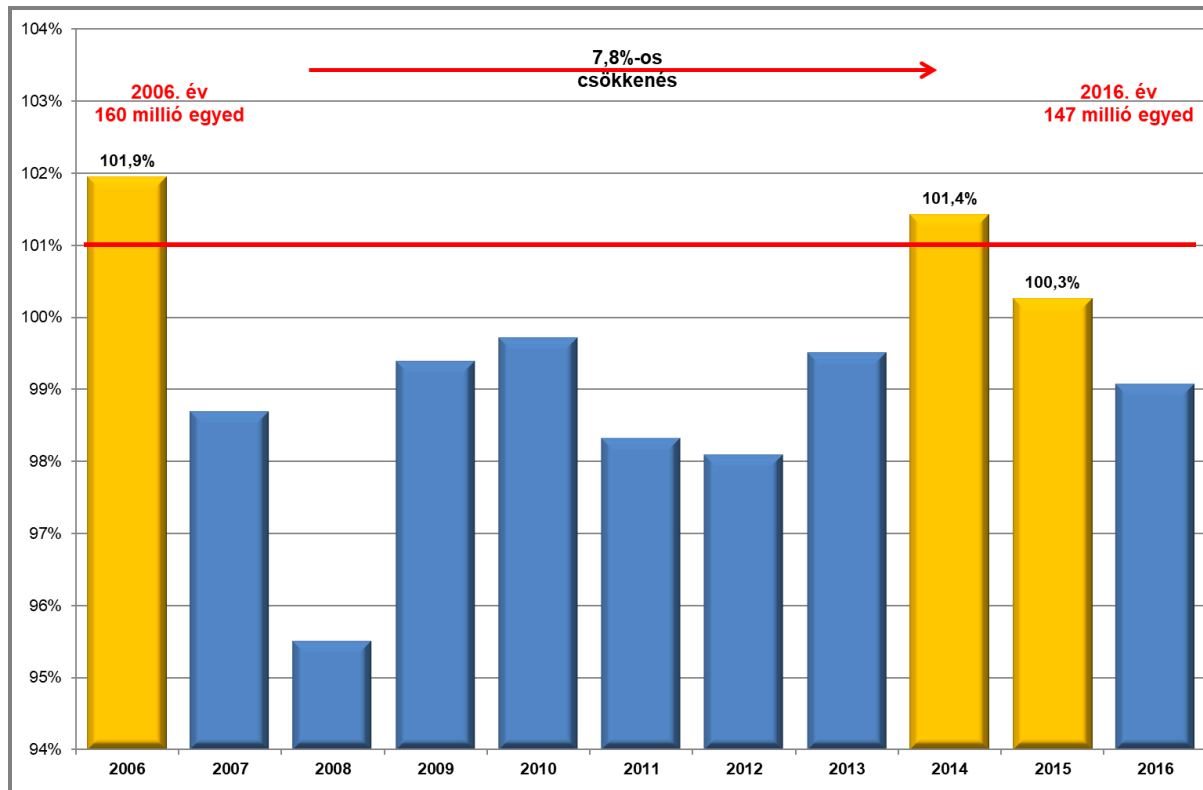
2. ábra: A világ legjelentősebb sertéshús exportőrei 2015. évben

Forrás: Saját szerkesztés a KSH, 2017 adatai alapján

A sertéshústermelést és -fogyasztást vizsgálva (EB, 2009a; EB, 2009b; Popp–Potori, 2009) a 2006–2016. évek között lassabb ütemű csökkenés figyelhető meg az Európai Unió tagállamok esetében, melynek oka, hogy az EU sertés ágazatára a kibontakozó gazdasági válság negatív hatással volt.

Az EU28 sertéshústermelésének vizsgálatakor megállapítottuk, hogy az előző évhez képest 2006., 2014., és 2015. években volt növekedés. A többi évben csökkenés tapasztalható.

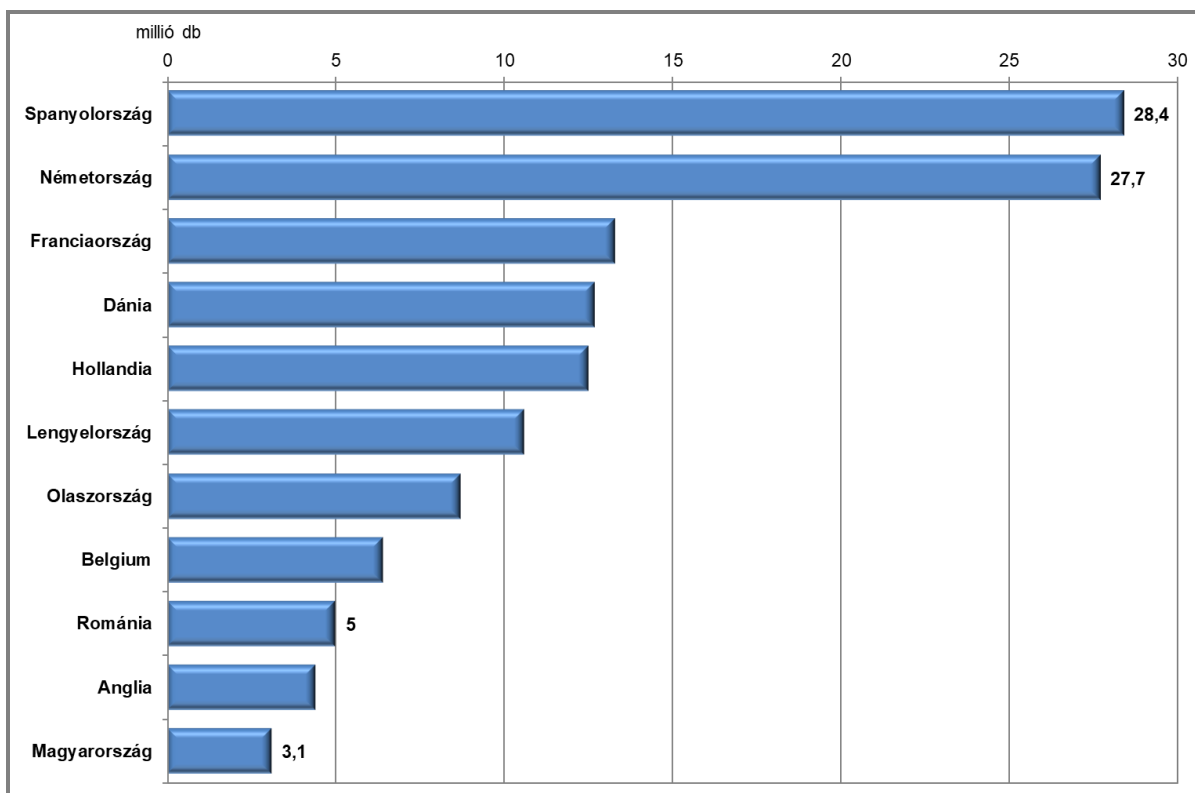
Az elmúlt 10 év adatai alapján a 2006. évi bázishoz (160 millió egyed) képest a 2016. évre (147 millió egyed) 7,8%-os csökkenés alakult ki (3. ábra).

3. ábra: Az EU28 teljes sertésállománya a vizsgált években

Forrás: Saját szerkesztés a KSH (2017) adatai alapján

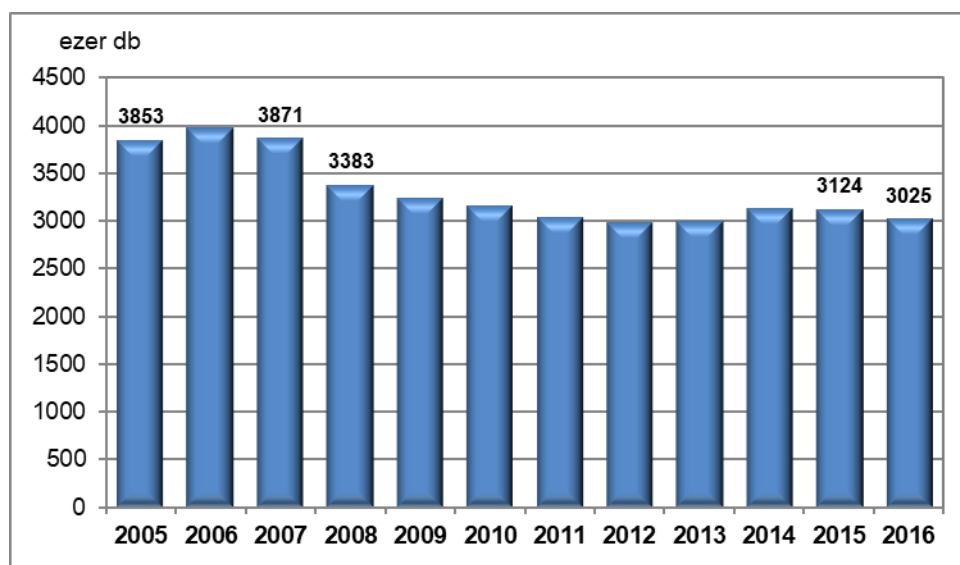
Az Európai Unió tagállamait vizsgálva (4. ábra) a sertésállomány tekintetében megállapítható, hogy Spanyolország és Németország a legjelentősebb két országa (27-28 millió egyed). Ezt követi nagy lemaradással (vezető országok fele mennyiségével) Franciaország, Dánia, Hollandia és Lengyelország. Magyarország az EU tagállamok közül a 11. helyet foglalja el, melyet még Románia is megelőz a maga 5 millió egyedével.

4. ábra: Az EU legjelentősebb sertésállományával rendelkező tagállamai 2015-ben

Forrás: Saját szerkesztés a KSH (2017) adatai alapján

Magyarország sertésállománya 2016-ban 3,025 millió darab volt, mely egy év alatt 3,1%-kal, azaz 99 ezer darabbal csökkent (5. ábra). A sertésállomány csökkenése mögött az orosz embargó, illetve az Európai Unióban megjelenő termelésbővülés állt (2014-től piaci válságot okozott). A másik csökkentő ok az volt, hogy a termelői árak az önköltség alá csökkentek, így a kapható jövedelemtámogatással együtt is veszteségesnek tekinthető volt az ágazat, ezért a sertésartók csökkentették az állományukat (Novozánszky, 2014). A Magyarországon tartott sertések száma egyre jobban csökken, mára már történelmi mélyponton van.

5. ábra: Magyarország teljes sertésállománya a vizsgált években

Forrás: Saját szerkesztés a KSH (2017) adatai alapján

A sertésállomány megoszlását vizsgálva gazdálkodási formák szerint mind a sertés, mind a koca esetében 30%-ot az egyéni gazdaságok, 70%-ot pedig a gazdasági szervezetek teszik ki.

Az árakat tekintve az Európai Unióban a 2016-ra változások következtek be. A bővülő kelet-ázsiai export (Kína, Hong Kong, Japán) és a belső kereslet növekedésének hatására 2016 áprilisában az árak növekedtek. Ez a növekedés természetesen a magyarországi árakra is hatással volt, mivel a termelői árak 35%-kal növekedtek meg. Az élő sertés termelői ára 2016. szeptember 1-én kilogrammonként 414 Ft volt, mely már támogatásokkal is nyereséggé tette az ágazatot.

Összességében megállapítható, hogy a jelenlegi tendenciákat figyelve remélhetőleg a jövőben növekedés várható a sertésállományban, illetve az árak terén is.

Anyag és módszer

A tanulmányunkban a sertéságazat helyzetét vizsgáljuk Magyarország vonatkozásában. A kutatás során szekunder vizsgálatokat végeztünk, melyhez az adatokat a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) és a Sertésinformációs Rendszer adatbázisából gyűjtöttük össze.

Vizsgálati időszaknak a 2011-től 2015-ig terjedő időszakot választottuk. Ennek oka, hogy köztudott, hogy a magyar sertésenyésztés és sertéshús-kereskedelem az Európai Unióhoz való csatlakozás óta kezdett el hanyatlani, ugyanakkor az elmúlt években egyre inkább felismerést nyert, hogy az ágazat megerősítése érdekében már elengedhetetlenné vált a kormányzati intézkedések bevezetése. Így az elmúlt 5 év vizsgálatával arra szeretnénk rámutatni, hogy valóban történt-e a közelmúltban valami pozitív változás ezen a téren, vagy továbbra is hanyatlik a magyar sertéságazat.

A külkereskedelmi termékforgalom vizsgálata során a Sertésinformációs Rendszer által közölt adatokat vettük figyelembe, melyek a KSH adatain alapulnak (Extrastat és Intrastat adatai).

A külkereskedelmi termékforgalmi statisztika célja a magyar határt átlépő áruk forgalmát bonyolító egységek megfigyelését tartalmazza. Az Extrastat-alrendszer a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) adminisztratív adatai biztosítják a felvételi keretet, míg az Intrastat a felvételi keret egy adott érték (küszöbérték) feletti éves EU termékforgalmat lebonyolító, magyar adószámmal rendelkező természetes és jogi személyeket, valamint jogi személyiség nélküli szervezeteket tartalmazza.

Eredmények

A sertéságazat helyzete az elmúlt évek vonatkozásában

Magyarországon a sertésenyésztés és feldolgozás igen hosszú múltra tekint vissza. Számítalan olyan sertésből készült húskészítmény megtalálható a hazai és a nemzetközi piacon egyaránt, ami elnyerte a Hungarikum minősítést (pl. Pick Téliszalámi), sőt, maga a sertés is Hungarikumnak számít.

Az alábbiakban a magyarországi sertéságazat helyzetét vizsgáljuk az elmúlt 5 év vonatkozásában.

A mezőgazdaság jelentősége a magyar gazdaságban

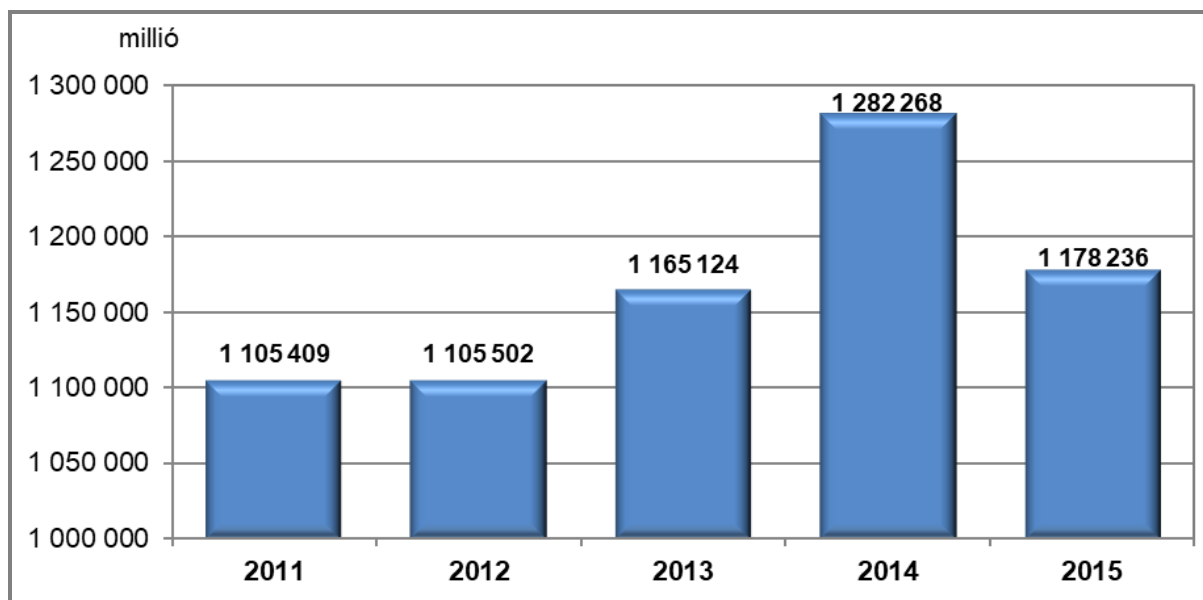
Magyarországon – földrajzi adottságainak köszönhetően – a mezőgazdaság igen erős ágazatnak számít, azonban a 2004-es Európai Unióhoz való csatlakozást követően a magyar mezőgazdaságot – sokak meglátása szerint tudatos – leépítés jellemzi. A számítalan EU-s irányelv és szabályozás következtében a magyar mezőgazdaság már korántsem annyira erős ágazat, mint az évtizedekkel, sőt évszázadokkal ezelőtt volt.

A bruttó hazai termék (GDP), termelési oldalról számítva egyenlő az ágazatok vagy szektorok által előállított, alapáron értékelt bruttó hozzáadott értékek (azaz a kibocsátás és a folyó termelő-felhasználás különbségeinek) és az ágazatokra vagy szektorokra fel nem osztható termékadók és terméktámogatások egyenlegének összegével.

Tehát a bruttó hozzáadott érték az alapáron történő kibocsátás és a folyó termelő-felhasználás (piaci beszerzési áron) különbsége. Más szóval úgy is mondható, hogy az adott időszak alatt megtermelt végső felhasználásra kerülő áruk összértéke, azaz a gazdasági szereplők bruttó jövedelme.

A 6. ábra a mezőgazdaság, az erdőgazdaság és a halászat együttes bruttó hozzáadott értékének alakulását szemlélteti az elmúlt öt év vonatkozásában. Az adatokból látható, hogy Magyarországon a mezőgazdaságba, az erdőgazdaságba és a halászatba tartozó ágazati szereplők együttes bruttó jövedelme 2011-ben 1105 milliárd forint volt. Ez az összeg 2012-ben a gazdasági fellendülés ellenére csupán 0,1 százalékkal növekedett.

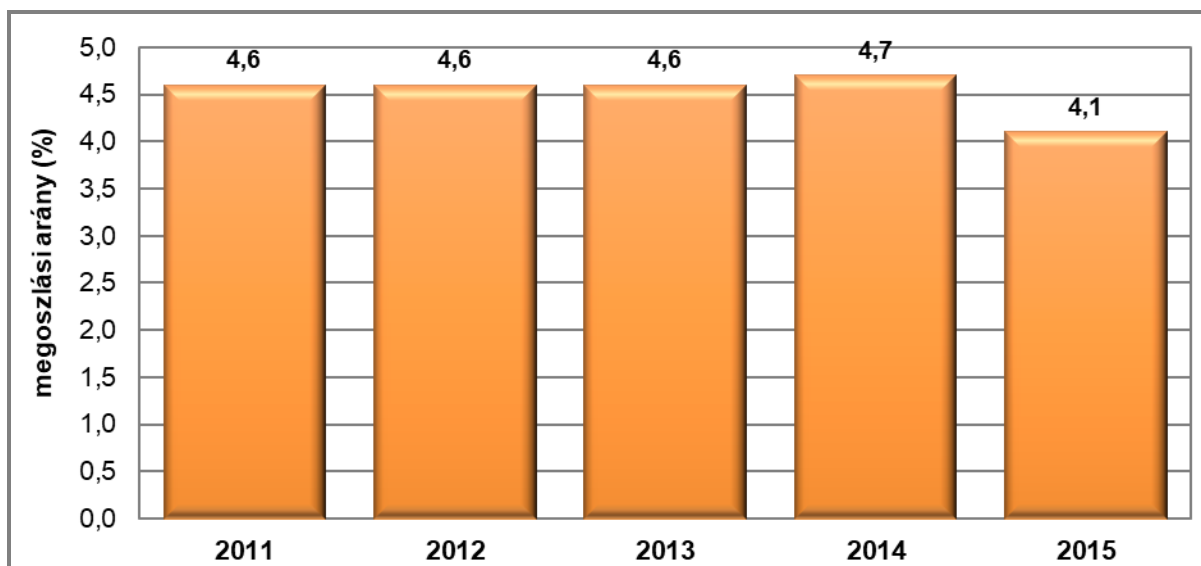
2013-ban már kisebb volt a változás, mivel 5 százalékos jövedelemnövekedés volt érzékelhető az ágazatban, majd ezt követően a növekedés mértéke elérte a 10 százalékot. Ez a kedvező tendencia azt tükrözte, hogy a magyar mezőgazdaság ismét fellendülőben van, azonban 2015-ben nemhogy elmaradt a további növekedés, hanem 8 százalékos visszaesés mutatkozott az előző évhez képest. Így ebben az évben az ágazat bruttó jövedelme 1178 milliárd forint volt.

6. ábra: A mezőgazdaság, az erdőgazdaság és a halászat együttes bruttó hozzáadott értékének alakulása

Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

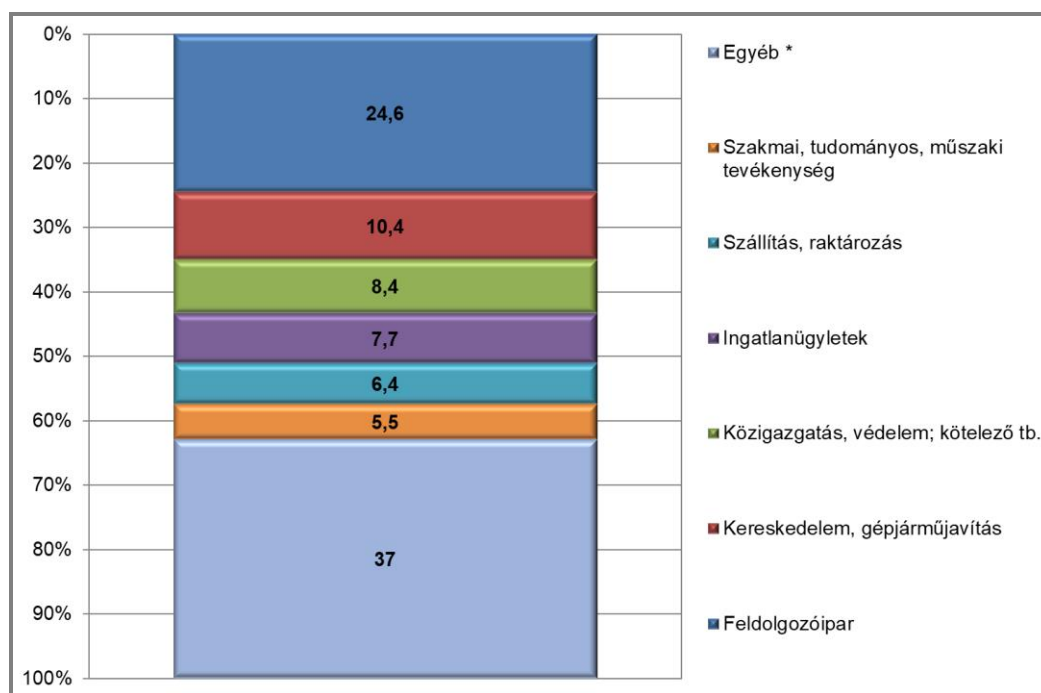
Ezen adatok nemzetgazdasági szinthez viszonyított arányát a 7. ábrán szemléljük. Látható, hogy az elmúlt öt évben a mezőgazdaság, az erdőgazdaság és a halászat a nemzetgazdasági szinten elért bruttó jövedelemnek közel öt százalékát tette ki. Ez az arányszám meglepőnek tekinthető annak tudatában, hogy a magyar mezőgazdaság igen erős ágazata hazánkknak. 2011 és 2013 között a nemzetgazdasági összjövedelem tekintetében szinte azonos arányt képviselt a mezőgazdaság, az erdőgazdaság és a halászat, majd 2014-ben mutatkozott mindössze 0,1 százalékpontos növekedés. Ezzel szemben 2015-ben a jövedelmezőség visszaesése mindössze 4,1 százalékos arányhoz volt elegendő.

7. ábra: A mezőgazdaság, erdőgazdaság és halászat bruttó hozzáadott értékének aránya nemzetgazdasági szinten

Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

A 8. ábrán a 2015. évi magyarországi különböző ágazatok alakulása látható. Megállapítható, hogy napjainkban Magyarországon a feldolgozóipar számít a húzóágazatnak. Ez az ágazat a bruttó hozzáadott értéknek közel az egynegyedét teljesíti. A dobogó második helyén – jelentősen lemaradva – a kereskedelem és gépjárműjavítás ágazata található. A KSH sajnálatos módon ezt a két tevékenységet egy ágazatnak tekinti, így az adatokban kisebb torzítás érzékelhető. Ha ezt a két tevékenységet nem venné a Statisztikai Hivatal egy kategóriának, akkor egyetlen egy ágazat sem lenne a feldolgozóiparon kívül, amely a bruttó hozzáadott érték tekintetében legalább 10 százalékos arányt képviselne.

8. ábra: A bruttó hozzáadott érték megoszlása nemzetgazdasági áganként, 2015

Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

A 8. ábrán nem ábrázolt ágazatok (Információ, kommunikáció; Oktatás; Humán-egészségügyi, szociális ellátás; Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat; Építőipar; Pénzügyi, biztosítási tevékenység; Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység; Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás; Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás; Egyéb szolgáltatás; Művészet, szórakoztatás, szabad idő; Vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés; Bányászat, kőfejtés; Háztartások tevékenysége) külön-külön az 5%-os értéket sem érik el.

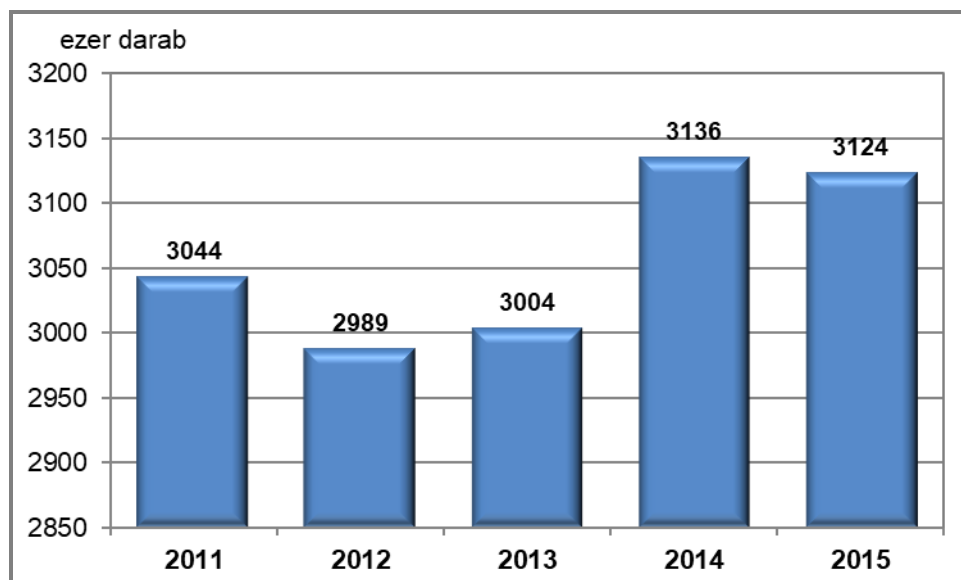
A következőkben a sertésállomány hazai alakulását mutatjuk be az elmúlt 5 évet vizsgálva.

Sertésállomány alakulása

Magyarországon a sertésállomány igen jelentős volt az elmúlt évtizedekben. Azonban a 2004-es EU-csatlakozás az új rendeleteivel, az irányelveivel és a kereskedelmi politikájával jelentős változást hozott e téren. A feldolgozóipar részéről sokat lehetett hallani, hogy a magyar sertés minősége már nem a régi, míg a termelők részéről azt lehetett hallani, hogy már nem etethetik és tarthatják a disznókat a régi módszerek szerint. Természetesen a kereskedők részéről is volt elképzelés, akik szerint meg a felvásárlási árak folyamatosan csökkennek. A különböző kedvezőtlen változások eredményeképpen pár éven belül a magyar sertésállomány közel háromnegyedére csökkent, majd évről-évre folyamatos csökkenés mutatkozott.

A 9. ábra a magyar sertésállomány számának alakulását szemlélteti a 2011-től 2015-ig terjedő időszak vonatkozásában.

A vizsgált időszak első évében (2011-ben) valamennyivel több, mint 3 millió sertést számláltak Magyarországon. Az ezredforduló adataihoz képest ez több mint egyharmados visszaesést jelent (2000-ben 4,8 millió sertés volt Magyarországon, 2002-ben meghaladta az 5 milliót is). Ezt követően 2012-ben kisebb visszaesés (2%) volt tapasztalható, így ebben az évben a hazai sertésállomány már a 3 milliót sem érte el. Ez a helyzet különösképpen 2013-ban sem változott.

9. ábra: A magyar sertésállomány számának alakulása

Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

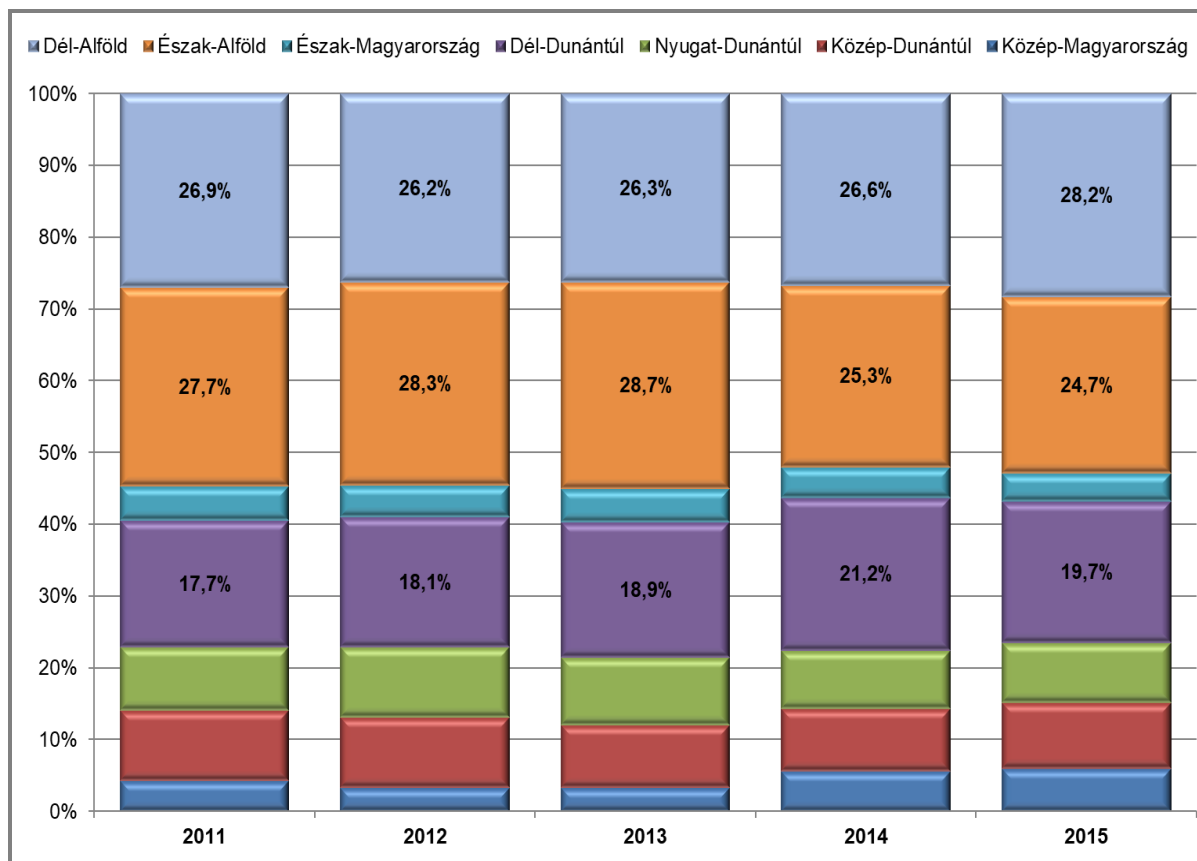
A gazdaságpolitikának és a bevezetett támogatásoknak köszönhetően 2014-ben végre kisebb javulás mutatkozott. Ebben az évben az előző évhez képest 4 százalékkal növekedett a magyar sertések száma, így összesen 3136 ezer darab került nyilvántartásba. Ugyanakkor, mint ahogy a 4. ábra is szemlélteti, ez a növekedés 2015-ben már nem volt látható, sőt, 0,4 százalékos csökkentés mutatkozott.

Az országos adatok áttekintését követően a régiós adatok is érdekességeket tartalmaznak. A 10. ábrán a sertésállomány számának régiónkénti megoszlását szemléltetjük 2001–2015 között.

Látható, hogy a legnagyobb sertésállomány a Dél-Alföldön található. Ez természetesen elsősorban a földrajzi viszonyokkal magyarázható, ugyanakkor azzal is, hogy az alföldön a szalámigyártásnak hosszú évtizedes múltja van.

A másik jelentősebb régió ezen a téren az Észak-Alföld. Ezen a területen 2015-ben a sertésállomány egynegyede volt megtalálható.

A közép-magyarországi régióra és az észak-magyarországi régióra egyáltalán nem jellemző a sertéstartás. Ezekben a régiókban gyakorlatilag csak kisebb, családi vállalkozásoknál találhatóak meg a sertések.

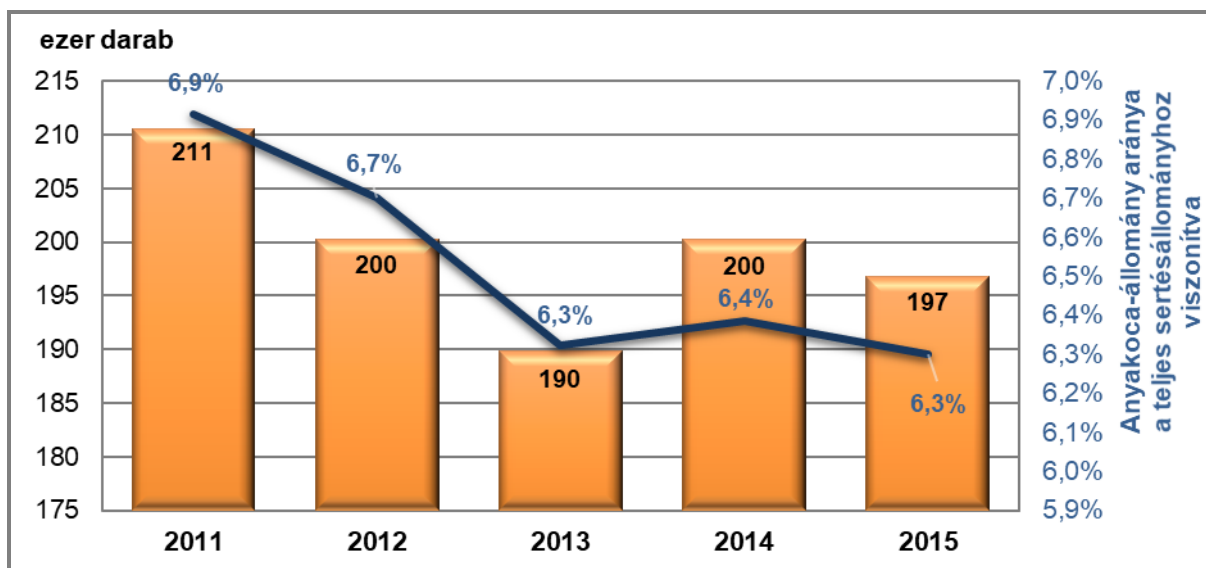

10. ábra: A sertésállomány régiónkénti megoszlása 2011–2015. között

Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

Ugyanakkor az alföldi területek mellett a Dél-Dunántúlon is számottevő állománnyal találkozhatunk. Ebben a régióban a sertésállomány 20 százaléka található meg. Összességében elmondható, hogy a sertésenyésztés az alföldi területek sajátossága.

A sertésenyésztésen belül jelentős szerepe van az anyakoca-állománynak is. A 11. ábra azt szemlélteti, hogy az elmúlt években hogyan alakult a sertésállományon belül az anyakoca állomány.

11. ábra: Az anyakoca-állomány számának alakulása 2011–2015. között

Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

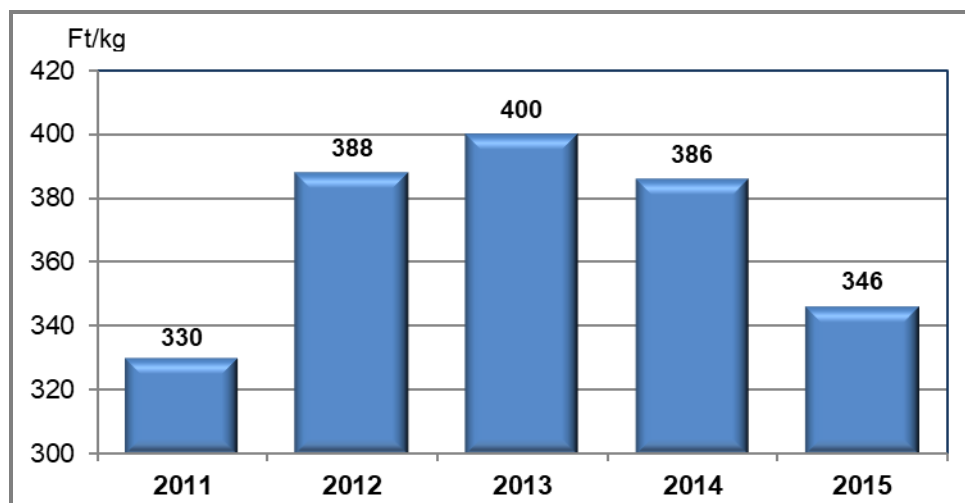
A 2011–2015 közötti időszak alatt átlagosan 200 ezer darab körül mozog az anyakocák száma. Ez az ezredforduló adataihoz képest közel 50 százalékos visszaesést jelent. Pedig az anyakoca állománya jelentősen meghatározza a jövőbeni sertésállományt.

A teljes sertésállományhoz viszonyítva 2011-ben 6,9 százalékos arányt tett ki az anyakoca-állomány. Azonban ez a kedvezőtlen helyzet nem, hogy javult volna, hanem még folyamatos csökkenést mutatott egészen 2013-ig. Ebben az évben mindössze 190 ezer anyakoca volt megtalálható az országban. Ez egy annyira rossz szám, hogy Magyarországon az elmúlt hosszú évtizedek során soha nem volt ennyire alacsony az anyakocák száma.

A sertés árának alakulása

Ebben az alfejezetben először a vágósertés felvásárlásának árát, majd a serteshúsok éves feldolgozó árát vizsgáljuk, végül a felvásárlási árhoz viszonyítva megnézzük, hogy hogyan alakult a serteshús értékesítési ára.

Először tehát a vágósertés felvásárlási átlagárát vizsgáljuk meg 2011–2015 között Magyarországon (12. ábra).

12. ábra: A vágósertés felvásárlási átlagára kilogrammonként 2011–2015. között

Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

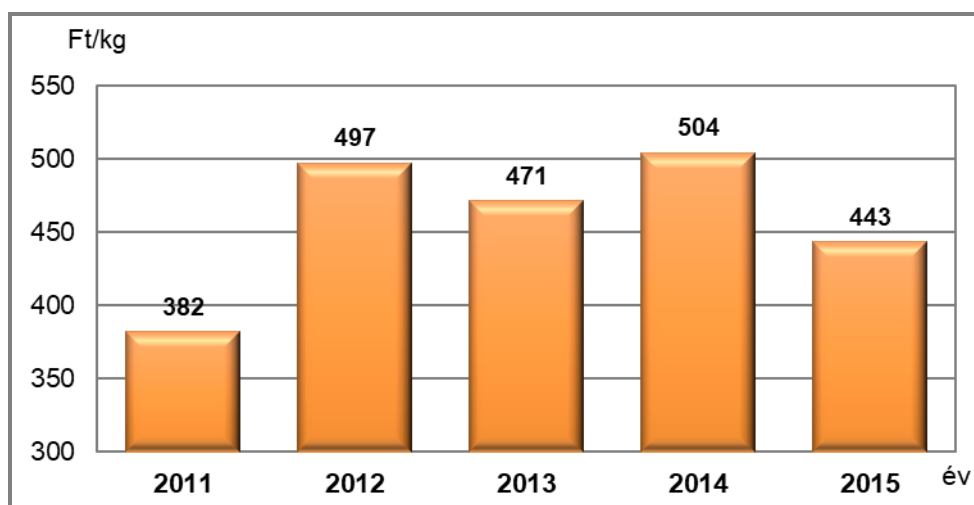
A vizsgált időszak első évében (2011) a vágósertés felvásárlói ára 330 Ft volt kilogrammonként. Ezt követően a gazdaságpolitikai változásoknak köszönhetően 18 százalékos árnövekedés volt tapasztalható, így 2012-ben már 388 Ft-ot fizettek a gazdáknak a sertés kilójáért átlagosan.

A felvásárlási ár növekedése 2013-ban is folytatódott, melynek eredményeképpen a felvásárlási átlagár mondhatni rekordot döntött, de egyben el is érte a csúcst. Ebben az évben 400 Ft-ot adtak a felvásárlók a gazdáknak a vágósertés kilójáért, ami az előző évhez képest 3 százalékos növekedést jelentett. A felvásárlói átlagár emelkedésének hatására 2014-ben megnövekedett a sertésállomány száma.

Azonban ez a kedvező helyzet nem tartott sokáig, mert már 2014-ben csökkenésnek indult a felvásárlási ár. Ebben az évben átlagosan annyit kaptak a gazdák a vágósertés kilójáért, amennyit 2012-ben. Ezzel szemben a takarmány ára és az állattenyésztéssel járó különböző költségek növekedtek. Így a gazdák a korábbi évekhez képest kedvezőtlen helyzetbe kerültek, ami 2015-ben a sertésállomány számában is visszatükröződik.

A vizsgált időszak utolsó évében (2015-ben) már mindössze átlagosan 346 Ft-ot kaptak a gazdák a vágósertés kilójáért, ami az előző évhez képest 10 százalékos csökkenést jelent.

A 13. ábra a vágósertés kilónkénti átlagárának alakulását szemlélteti az állatpiacokon és az állatvásárokon az elmúlt öt év vonatkozásában. A vágósertés kilónkénti felvásárlási átlagára az állatpiacokon és állatvásárokon lényegesen magasabb, mint amennyit az ipari felvásárlók adnak érte. 2011-ben míg a nagyfelvásárlók 330 Ft-ot fizettek a vágósertésért kilójáért, addig a különböző állatpiacokon és állatvásárokon 382 Ft-ot kaphattak a gazdák a sertés kilójáért. Tehát 16 százalékkal többet, mintha a nagyfelvásárlóknak adták volna el az állatot.

13. ábra: A vágósertés felvásárlási kilónkénti átlagára az állatpiacokon és az állatvásárokon

Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

2012-ben ezeken a piacokon is átlagár-növekedés mutatkozott, melynek köszönhetően, aki itt tudta értékesíteni vágósertését, az közel 500 Ft-ot kapott kilónként. Ez az előző évi felvásárlói átlagárhoz viszonyítva 30 százalékos növekedést jelent, 28 százalékkal nagyobb összeget, mintha az ipari felvásárlóknál értékesítette volna a gazda a termékét.

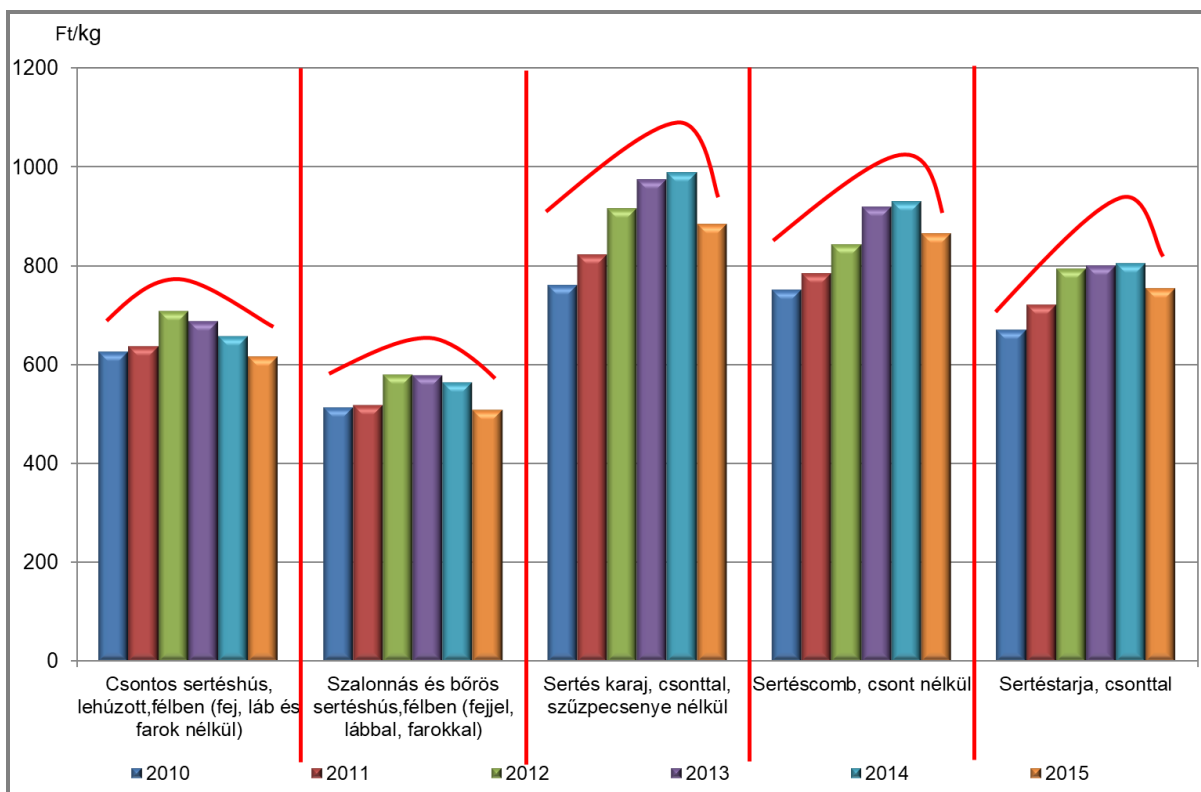
2013-ban kisebb mértékű (5 százalékos) visszaesés mutatkozott az állatpiacokon és állatvásárokon a vágósertés felvásárlási átlagárában annak ellenére, hogy az ipari felvásárlás esetében 3 százalékos átlagár-növekedés volt. Ennek ellenére az állatpiacokon és -vásárokon mégis érdekesebb volt értékesíteni a vágósertést, mivel a gazdák itt 18 százalékkal többet kaphattak az állatért.

2014-ben fordult a helyzet. Ebben az évben az ipari felvásárlás terén mutatkozott átlagár csökkenés (3 százalék), míg az állatpiacokon és -vásárokon az előző évhez képest 7 százalékkal többet fizettek a vágósertés kilójáért. Ennek eredményeképp 31 százalékkal keresett többet az a gazda, aki az állatpiacokon és vásárokon értékesítette termékét, mint aki a nagyfelvásárlókhoz vitte.

2015-ben jelentős átlagár-csökkenés mutatkozott minden egyes felvásárlási területen. Az állatpiacokon és -vásárokon az előző évhez képest 12 százalékkal fizettek kevesebbet a vágósertés kilójáért. Ennek ellenére mégis 28 százalékkal kapott többet az a gazda, aki ezeken a piacokon adott túl vágósertés állományán.

Összességében elmondható, hogy jelentős különbség van az ipari felvásárlás és a kiskereskedelmi értékesítés felvásárlói átlagárai között.

A 14. ábra a sertéshúsok feldolgozói értékesítési árának alakulását szemlélteti a 2010–2015. között. Fontos, hogy ezek a szám adatok a nettó árat mutatják, tehát nem tartalmazza az általános forgalmi adót (ÁFA) és az értékesítéssel járó szállítási költséget.

14. ábra: A sertéshúsok feldolgozói értékesítési árának alakulása 2010–2015. között

Forrás: Sertésinformációs Rendszer adatai alapján saját szerkesztés

A sertéskaraj (csonttal, a szűzpecsenye nélkül) és a sertéscomb (csont nélküli) feldolgozói értékesítési ára a vizsgált időszak alatt folyamatos növekedést mutatott, azaz egyre drágább lett a végső felhasználók számára a hús. Árcsökkenés csupán 2015-ben volt tapasztalható, ami a sertéskaraj (csonttal, a szűzpecsenye nélkül) esetében 11 százalék volt, a sertéscomb (csont nélküli) esetében pedig 7 százalék volt.

Az olcsóbb sertéshúsok feldolgozói értékesítési ára a vizsgált időszak kezdeti szakaszában mutatott csak növekedést, azaz 2011-ről 2012-re. Majd ezt követően 2013-ban gyakorlatilag stagnált az ár, és 2014-ben látható kisebb mértékű, azaz 3-4 százalékos csökkenés az előző évhez képest, ami 2015-ben tovább folytatódott.

A következőkben a vágósertés felvásárlási árának százalékos változását hasonlítjuk össze a feldolgozói értékesítés sertéshús áraival (15. ábra). Az összehasonlítás során a vágóser-

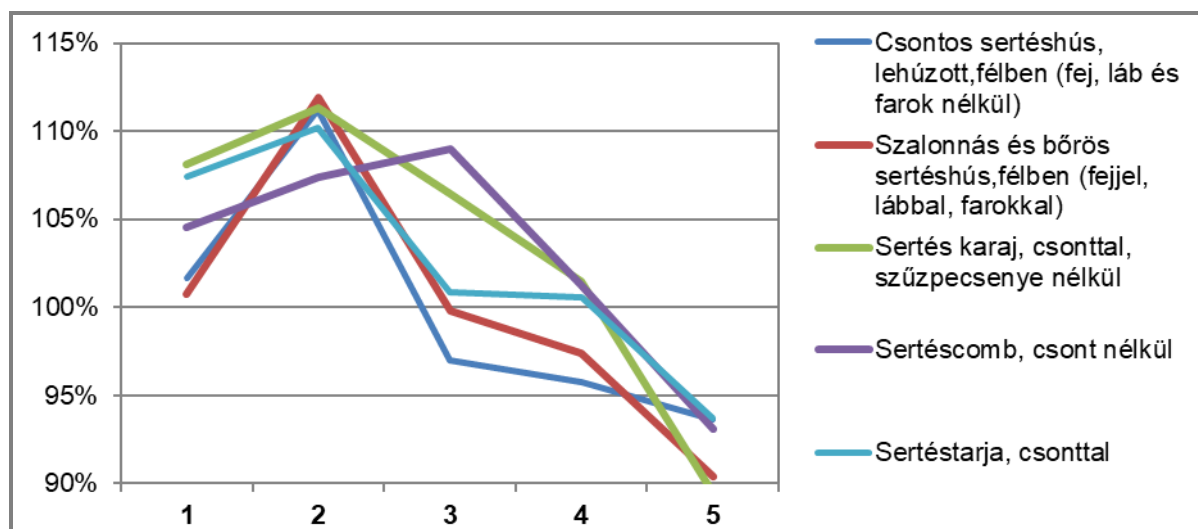
tés ipari felvásárlási átlagárát vettük alapul (az állatpiacok és állatvásárok átlagárát ez esetben figyelmen kívül hagytuk).

2011-ben a sertéshús ára átlagosan 5 százalékkal növekedett az előző évhez képest. Ezzel szemben a felvásárlói átlagár terén 11 százalékos növekedés volt tapasztalható. Ez azt jelenti, hogy míg a vágósertést kilónként 330 Ft-ért vásárolta fel az ipar, addig a feldolgozói értékesítés nettó átlagára 697 Ft/kg volt.

2012-ben a sertéshús feldolgozói értékesítési ára átlagosan 10 százalékkal növekedett az előző évhez képest. Ezt a növekedést részben a felvásárlási átlagár emelkedése is eredményezte, mivel ebben az évben 18 százalékkal fizettek többet kilónként a gazdáknak a felvásárlók, mint 2011-ben. Ennek ellenére az feldolgozói értékesítési átlagár „csak” 10 százalékkal emelkedett meg a korábbi évhez képest.

2013-ban az egyes húskészítmények árai gyakorlatilag változatlanok maradtak, a jobb minőségű, de egyben drágább árfekvésű húskészítmények átlagosan 7,5 százalékkal emelkedtek az előző évhez képest. Így együttesen 3 százalékos átlagár-növekedés volt tapasztalható a sertéshúsok piacán, mely növekedéssel egyenértékű volt a felvásárlási átlagár növekedése is, mivel ezen a téren is 3 százalékos növekedés volt tapasztalható.

A sertés piacon a 2014. év árcsökkenést hozott mind a felvásárlási átlagár, mind pedig a húskészítmények átlagára tekintetében. Ebben az évben a vágósertés felvásárlói átlagára az előző évhez képest 3 százalékkal csökkent, míg a feldolgozói értékesítés átlagára 1 százalékkal csökkent.

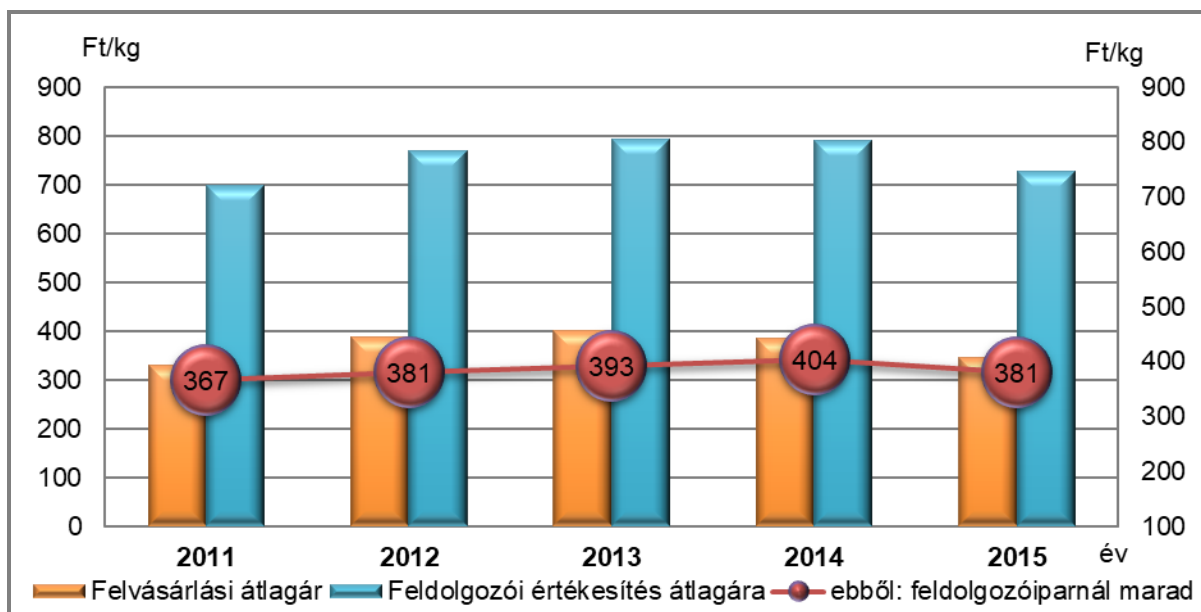
15. ábra: A vágósertés felvásárlási árának százalékos változásának összehasonlítása a feldolgozói értékesítés sertéshús áraival

Forrás: KSH és a Sertésinformációs Rendszer adatai alapján saját szerkesztés

Az árak csökkenése 2015-ben tovább folytatódott. Ebben az évben a sertéshús átlagosan 8 százalékkal csökkent, mely csökkenést a különböző húskészítmények átlagára együttesen eredményezett. A vágósertés felvásárlási átlagára pedig 8 százalékkal volt kevesebb, mint 2014-ben.

Összességében megállapítható, hogy jellemzően a vágósertés felvásárlási átlagárának növekedése, illetve csökkenése a feldolgozói értékesítés átlagárának növekedésével együtt járt.

A 16. ábra azt szemlélteti, hogy az egyes években a feldolgozói értékesítés során befolyó kilónkénti átlagárból mekkora összeg marad a feldolgozóiparnál. A vizsgálat során eltekintünk attól, hogy a feldolgozóiparban a különböző melléktermékeket tudták-e értékesíteni, és ha igen, akkor abból mekkora árbevételre tudott kilónként szert tenni az eladó. Tehát, a vizsgálat során a tiszta sertés hústermékek nettó árát vettük figyelembe.

16. ábra: A feldolgozóipar részesedése a húskészítmények kilónkénti árából

Forrás: KSH és a Sertésinformációs Rendszer adatai alapján saját szerkesztés

A 16. ábra adataiból látható, hogy a vizsgált időszak első évében a feldolgozóipari értékesítés átlagárából, azaz a 697 Ft/kg-ból a gazdák kilónként 330 Ft-ot kaptak. Ez azt jelenti, hogy ebben az évben 367 forint jutott a kilónkénti árból a feldolgozóiparnak.

Ezt követően 2012-ben a felvásárlási ár növekedésének köszönhetően a termelők 388 Ft-ot kaptak a vágósertés kilójáért, a feldolgozóipar értékesítés átlagára pedig 769 Ft volt. Tekintettel arra, hogy a feldolgozóipar értékesítés átlagára nagyobb mértékben növekedett, mint a vágósertés felvásárlási átlagára, a feldolgozóipar az értékesítés során kilónként 381 Ft-ra tudott szert tenni.

2013-ban mind a vágósertés felvásárlói átlagára, mind pedig a feldolgozóipar értékesítési átlagára kisebb növekedést mutatott. Ennek a növekedésnek a mértéke mindkét ár esetében 3 százalék volt. Ez a 3-3 százalékos növekedés azt eredményezte, hogy a feldolgozóipar ebben az évben az értékesítés árából kilónként 393 Ft-ot realizált, ami a korábbi évhez képest ugyancsak 3 százalékos bevétel-növekedést jelent.

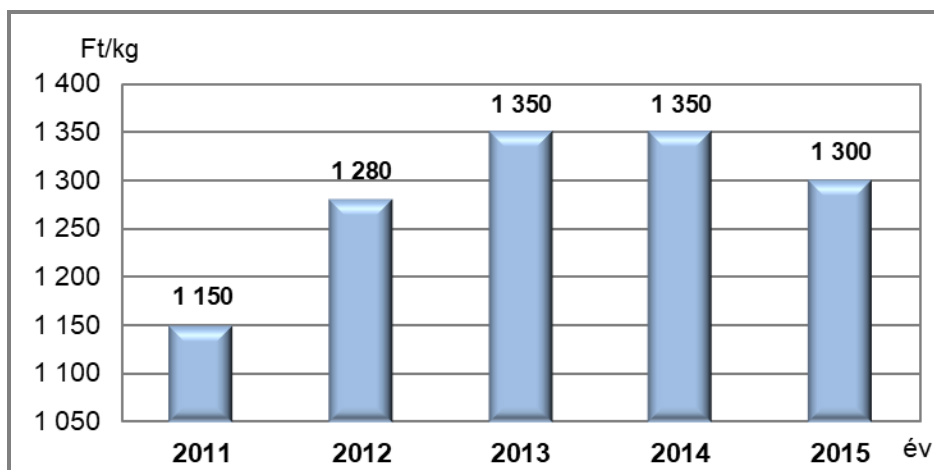
2014-ben a vágósertés felvásárlási átlagára és a feldolgozóipari értékesítés átlagára csökkent. A csökkenés mértéke a felvásárlási ár esetében 3 százalék, míg a feldolgozóipar értékesítés átlagáránál pedig 1 százalék volt. Ennek eredményeképp a feldolgozóipar részesedése 393 Ft/kg-ról 404 Ft/kg-ra emelkedett, ami 3 százalékos növekedést jelent.

A 2015. év jelentős árcsökkenést hozott mind a termelők, mind pedig a feldolgozóipar számára. Ebben az évben a vágósertés felvásárlási ára 386 Ft/kg-ról 346 Ft/kg-ra, míg a hústermékek feldolgozóipari értékesítési átlagára pedig 790 Ft/kg-ról 727 Ft/kg-ra csökkent. Ez a gyakorlatilag drasztikus árcsökkenés a feldolgozóipar részesedését 6 százalékkal csökkentette.

A 17. ábrán a sertésfogyasztói átlagárának alakulása látható 2011–2015. között. Az árak nettó árak, az általános forgalmi adót (ÁFA) nem tartalmazzák.

A sertésfogyasztói átlagára a vizsgált időszak első évében (2011-ben) 1 150 Ft volt. Ezt követően 2012-ben a sertésfogyasztói átlagára 11 százalékkal növekedett az előző évhez képest. Ez a növekedés 2013-ban tovább folytatódott, bár ekkor mértéke 5 százalékra csökkent.

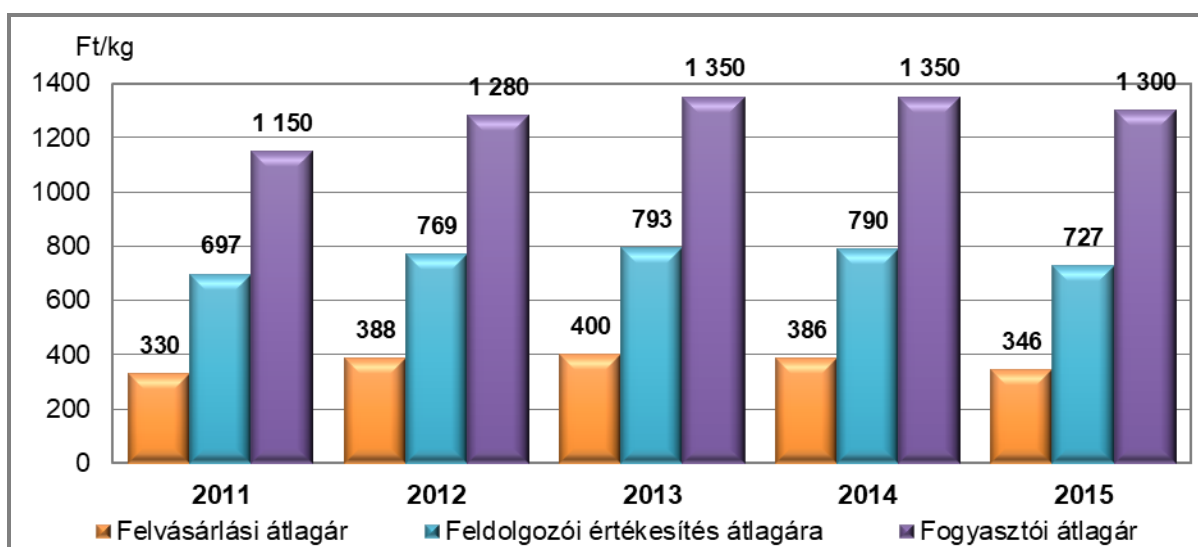
2014-ben stagnáló állapot mutatkozott a fogyasztói átlagár tekintetében. Hasonlóan a 2013. évhez, ebben az évben is átlagosan nettó 1350 Ft-ot fizettek a fogyasztók a sertésfogyasztói átlagáért. Majd ezt követően 2015-ben 4 százalékkal csökkent a sertésfogyasztói ár, így ebben az évben átlagosan 1 300 Ft-ba került egy kiló sertésfogyasztó.

17. ábra: A fogyasztói átlagár alakulása

Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

A fentiekben bemutatott adatok összegzéseként a 18. ábra azt szemlélteti, hogy az elmúlt öt évben hogyan alakult a nettó vágósertés felvásárlási átlagára, a nettó feldolgozóipari értékesítés átlagára és a nettó fogyasztói átlagára.

18. ábra: A vágósertés felvásárlási átlagára, a feldolgozóipari értékesítés átlagára és a fogyasztói átlagár alakulása 2011–2015. között

Forrás: KSH és a Sertésinformációs Rendszer adatai alapján saját szerkesztés

Látható, hogy 2011-ben a fogyasztói átlagár 1150 Ft/kg volt. Ez azt jelenti, hogy ennek a nettó árnak a 29 százaléka került az állattenyésztőkhöz, 32 százaléka a feldolgozóiparhoz, 39 százaléka pedig a kereskedőkhöz és a kiskereskedelmi értékesítéssel szorosan összefüggő egyéb gazdasági szereplőkhöz (pl. szállítás).

2012-ben a sertéshús fogyasztói átlagára 1280 Ft/kg-ra csökkent. Ezt az árcsökkenést leginkább a feldolgozóipar érezhette meg, mivel a sertéshús nettó fogyasztói árának 30 százaléka került már csak ehhez az ágazathoz. A tenyésztők része 30 százalék, a kereskedők és egyéb gazdasági szereplők együttes részesedése pedig 40 százalék volt.

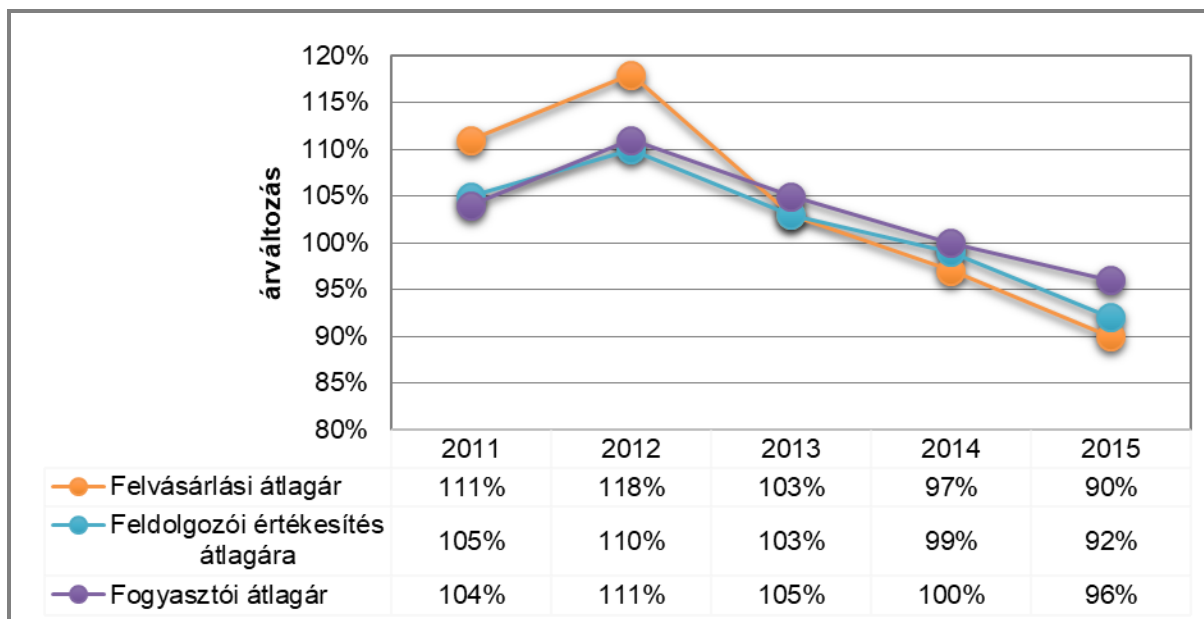
2013-ban tovább csökkent a feldolgozóipar részesedése a sertéshús fogyasztói árából. Ebben az évben 29 százalék volt az ő részesedésük, míg a kereskedőké és egyéb szolgáltatóké 1 százalékkal növekedett az előző évhez képest, az állattenyésztőké pedig nem változott.

2014-ben a sertéshús fogyasztói átlagára 1350 Ft/kg maradt, azonban az állattenyésztők és a feldolgozóipar részesedési aránya felcserélődött. A kereskedők és az egyéb gazdasági szereplők továbbra is együttesen 41 százalékot kaptak.

Látható, hogy 2015-ben jelentősebb változás mutatkozott az egyes árak tekintetében. A kereskedők és egyéb gazdasági szereplők együttes részesedése 44 százalékra növekedett, míg a gazdák részesedése jelentősen lecsökkent, így a fogyasztói árból átlagosan ők már csak 27 százalékot kaptak. A feldolgozóipar részesedése ebben az évben 29 százalék volt.

A fentiekben bemutatott adatok összegzéseként a 19. ábra azt szemlélteti, hogy az elmúlt öt évben hogyan alakult a vágósertés felvásárlási átlagára, a feldolgozóipari értékesítés átlagára és a fogyasztói átlagár milyen mértékben változott.

Az egyes árak változását vizsgálva megállapítható, hogy 2011-ben az előző évhez képest a vágósertés felvásárlási átlagára 11 százalékos, a feldolgozóipari értékesítés átlagára 5 százalékos, míg a fogyasztói átlagár 4 százalékos növekedést mutat.

19. ábra: A vágósertés felvásárlási átlagárának, a feldolgozóipari értékesítés átlagárának és a fogyasztói átlagárának a százalékos változása a megelőző évhez képest

Forrás: KSH és a Sertésinformációs Rendszer adatai alapján saját szerkesztés

2012-ben minden egyes árkategória terén jelentős áremelkedés látható. A felvásárlási átlagár 18 százalékkal emelkedett, a feldolgozóipari értékesítés 10 százalékkal, a fogyasztói átlagár pedig 11 százalékkal.

A 2013. évben csökkent az áremelkedés mértéke, de még ekkor is növekedés volt az előző évhez képest. A felvásárlási átlagár és a feldolgozóipari értékesítés átlagára már csak 3-3 százalékkal, míg a fogyasztói átlagár 5 százalékkal növekedett átlagosan.

2014-ben a korábbi áremelkedéseket árcsökkenés követte. Ebben az évben a vágósertés felvásárlási ára 3 százalékkal csökkent az előző évihez képest, a feldolgozóipari értékesítés átlagára pedig 1 százalékkal. A fogyasztók viszont ebből az árcsökkenésből semmit nem érezhettek, mivel a sertéshús kilónkénti átlagára változatlan maradt.

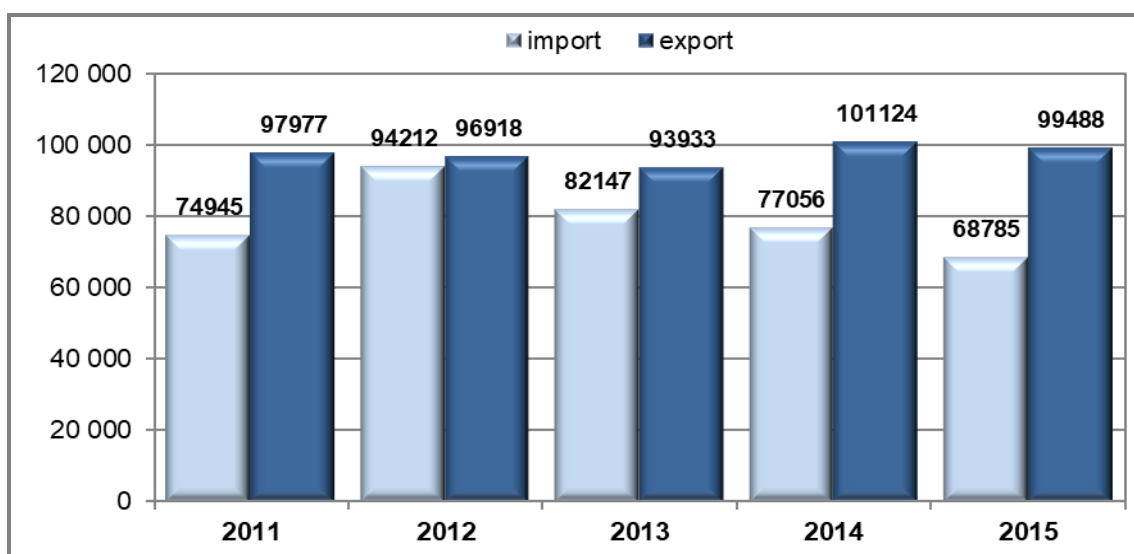
2015-ben tovább csökkentek az árak, és ez a csökkenés az előző évhez képest még nagyobb mértékű volt. A vágósertés felvásárlási ára 10 százalékkal, a feldolgozóipari átlagár pedig 8 százalékkal volt kevesebb, mint 2014-ben. A fogyasztók pedig átlagosan 4 százalékos csökkenést tapasztalhattak a sertéshús nettó árát illetően.

Nemzetközi kitekintés

A sertéshúságazat Magyarország egyik igen erős exportágazata. Ennek ellenére nem csak kivitel történik, hanem behozatal is. Sokan ezt azzal magyarázzák, hogy a jó minőségű magyar húst eladják a nyugati piacokon, míg a nyugati piacon megtermelt rosszabb minőségű sertéshúst értékesítik a magyar fogyasztók részére. Ennek oka, hogy a nyugati piacról behozott hús nem csak rosszabb minőségű, hanem még olcsóbb is.

A következő ábra a sertéshús import- és exportkereskedelmének értékét szemlélteti a 2011-től 2015-ig terjedő időszak vonatkozásában. Mint ahogy a 20. ábra szemlélteti, a vizsgált öt év mindegyikében nagyobb volt a sertéshús export értékesítése, mint az import kereskedelem.

2011-ben az export és import különbsége 23 032 millió forint volt. Ez többek között azt is jelenti, hogy a sertéshús-kereskedelem kedvezően befolyásolta Magyarország külkereskedelmi mérlegének egyenlegét.

20. ábra: A sertéshús külkereskedelmének alakulása millió forintban 2011–2015. között

Forrás: Sertésinformációs Rendszer adatai alapján saját szerkesztés

Ezt követően 2012-ben hatalmas változás mutatkozik a külkereskedelemben. Az import beszerzés az előző évhez képest 26 százalékkal növekedett, míg az export terén 1 százalékos visszaesés mutatkozott.

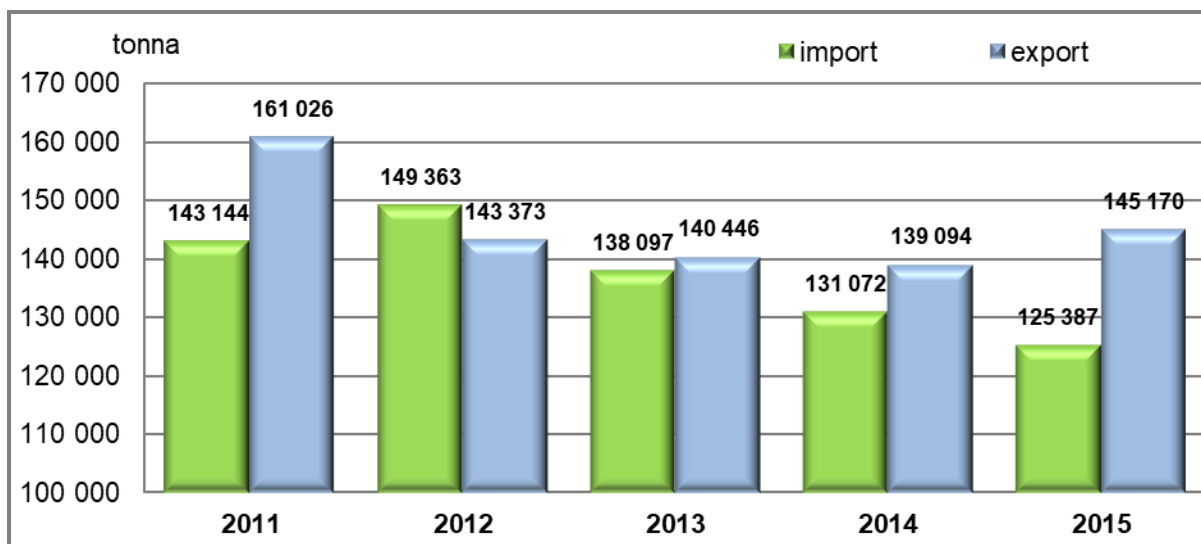
A 20. ábra adataiból látható, hogy a 2012-es kiugró behozatal az elkövetkezendő években folyamatosan csökkent. E csökkenés mértéke 2012-ben az előző évhez képest 13 százalék volt. Ezzel szemben az export kereskedelem forintban kifejezett forgalma 3 százalékkal esett vissza a 2011. évi kivitelhez képest.

2014-ben a 6 százalékos import-csökkenéssel szemben 8 százalékos növekedés történt az export-értékesítés terén. Így ebben az évben a sertéshús külkereskedelme 24 068 millió forinttal járult hozzá Magyarország külkereskedelmének pozitív egyenlegéhez.

2015-ben további 11 százalékkal csökkent a sertéshús behozatala hazánkba, viszont ebben az évben az export értékesítés terén is ismét csökkenés mutatkozott. Bár ennek a forgalomcsökkenésnek csupán 2 százalék volt a mértéke.

Összességében megállapítható, hogy a magyar sertéshús külkereskedelem igen kedvezően alakult az export értékesítés tekintetében. Ugyanakkor kérdéses, hogy ez a fogyasztói árakra kedvezően vagy kedvezőtlenül hatott-e.

A 21. ábrán a sertéshús külkereskedelmének mennyisége látható az elmúlt öt év vonatkozásában.

21. ábra: A sertéshús külkereskedelmének mennyiségi alakulása 2011–2015. között

Forrás: Sertésinformációs Rendszer adatai alapján saját szerkesztés

A 21. ábra adatai alapján elmondható, hogy a sertéshús exportja és importja egyaránt változatosan alakult a mennyiséget illetően.

2011-ben összesen 143 ezer tonna sertéshús került importértékesítésre, míg az exportértékesítés 161 ezer tonna volt. Tehát 18 ezer tonna sertéshússal több került eladásra a nemzetközi piacon, mint amennyi az import beszerzés mennyisége volt.

Megállapítható tehát, hogy 2012-ben annak ellenére, hogy az import beszerzés értéke 2,7 milliárd forinttal kevesebb volt, mint az export értékesítés értéke, a sertéshús mennyiségi behozatala 6 ezer tonnával több volt, mint a kivitel.

Ezt követően 2013-ban ismét az exportértékesítés nagyobb volt, mint az import beszerzés mennyisége, így ebben az évben 2 ezer tonnával több sertéshús került kivitelre, mint behozatalra.

A 2014. évben növekedett a különbség a behozatal és a kivitel mennyisége között, melynek eredményeképp 8 ezer több sertéshús került a magyar szállítóktól a nemzetközi piacra, mint amennyit importált az ország.

Az import beszerzés mennyiségének csökkenése és az export kivitel növekedése 2015-ben tovább folytatódott, így ebben az évben gyakorlatilag rekordot döntött a kereskedelmi egyenleg, miszerint 20 ezer tonna sertéshússal több került Magyarországról a nemzetközi piacra, mint a nemzetközi piacról belföldi felhasználásra.

Összességében elmondható, hogy a sertéshús kereskedelem igen erős gazdasági ága a magyar külkereskedelemnek.

Következtetések, javaslatok

A tanulmányunkban a sertéságazat helyzetét vizsgáltuk Magyarország vonatkozásában. A kutatás során szekunder vizsgálatokat végeztem, melyhez az adatokat a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) és a Sertésinformációs Rendszer adatbázisából gyűjtöttem ki.

A kapott eredmények alapján elmondható, hogy a mezőgazdaság maga annyira nem tölt be domináns szerepet az ország által elért GDP-ben, viszont a feldolgozóipar a bruttó hozzáadott érték közel egynegyedét produkálja, és ebben igen csak hangsúlyos szerepe a magyar mezőgazdasági termelőknek van.

A mezőgazdaságon belül a sertéstenyésztés egy igen erős ágazat, azonban a vizsgálati eredmények rámutattak arra, hogy a sertésállomány közel kétharmadára csökkent az EU-csatlakozás előtti helyzethez képest, és az elmúlt években nem mutatkozott számottevő javu-

lás. Emellett az anyakoca állomány száma is jelentősen lecsökkent, és ugyancsak nem tapasztalható növekedés e téren. Anyakocák nélkül tapasztalható, hogy már rövidtávon kedvezőtlenebb helyzet alakulhat ki az iparágban.

A vágósertés és a sertéshús árainak vizsgálata során láthatóvá vált, hogy az árak a vizsgált időszak elején, azaz 2011-től 2013-ig növekvő tendenciát mutattak, majd ezt követően egy rövid ismét csökki hatás alakult ki. Ugyanakkor a fogyasztói átlagárból a legnagyobb arányban (jellemzően 40 százalék) a kereskedők és az értékesítési folyamat egyéb gazdasági szereplői (pl. szállítók) részesülnek. A termelőkhöz jellemzően a fogyasztói nettó árak 29-30 százaléka jut.

A külkereskedelmi tevékenység továbbra is igen erős a sertéságazatban. Ugyanakkor értékben minden egyes vizsgált évben nagyobb volt az export értékesítés összege, mint az import behozatalé. Tehát a sertéskereskedelem pozitívan hatott hazánk külkereskedelmi mérlegének egyenlegére. A mennyiséget illetően ez már nem mondható el. Például 2012-ben nagyobb mennyiségben történt behozatal, mint export. Ez is azt a feltételezést támasztja alá, hogy a külföldi piacokról behozzák Magyarországra a rosszabb minőségű sertéshúst, míg a jó minőségű (egyben drágább) magyar árut exportálják. Ennek ellenére a fogyasztók megítélése szerint igen drága a boltokban kapható sertéshús, így csökkentették fogyasztásukat.

Ezen a problémán a szakemberek úgy igyekeznek javítani (azaz a sertéshúst olcsóbbá tenni), hogy megpróbálják a kormánynál elérni, hogy a teljes sertésre, a feldolgozási fázistól és testrésztől függetlenül 5 százalékos áfakulcs legyen alkalmazható. A próbálkozások eddig csak részben sikerültek.

Véleményünk szerint a magyar sertéságazat hanyatló helyzetén nem csak pénzzel lehetne segíteni, hanem a korábbi érdekképviseltek felállításával és szerepének megerősítésével. Emellett fontos lenne az Európai Unióhoz való csatlakozáskor érvénybe léptetett irányelvek és előírások alapján átdolgozott törvényi szabályozásokat újra gondolni. Érdekes módon, mikor még nem kellett a gazdáknak ennyi előírásnak megfelelni, sokkal hatékonyabban, sokkal jobb minőségben tudták előállítani a sertéshúst.

A megoldást emellett még abban is látjuk – a korábbi gyakorlathoz megfelelően –, hogy a háztáji gazdákat és kistermelőket is segíteni kellene. Számptalan háztáji termelő felhagyott a sertéstenyésztéssel, mert a jelenlegi körülmények (pl. takarmány ára, tartási szabályok, felvásárlási ára stb.) nem tették lehetővé azt, hogy nyereségesen tudjanak tevékenykedni.

Összességében elmondható, hogy a magyar sertéságazatot még mindig fel lehetne éleszteni, és szinte a rendszerváltás előtti sikerességet újra el lehetne érni, azonban lépéseket kelle-
ne tenni Magyarországnak.

Irodalomjegyzék

- Czékus M. (2017): A magyar sertéságazat helyzete – célok és valóság. Agrárgazdaság Különszám. 2017. április.
- Dorgai L. – Bíró Sz. – Molnár A. (2009): Áru-termelő állattartásunk és a „kölcsonös megfeleltetés” alkalmazása. Agrárgazdasági Tanulmányok. Agrárgazdasági Kutató Intézet, Budapest.
- Európai Bizottság (2006): Measuring administrative costs and reducing administrative burdens in the European Union. European Commission, Brussels, EC.
http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/better_regulation/docs/en_691.pdf
- Európai Bizottság (2009b): Prospects EU interim forecasts for 2009-2010: sharp downturn in growth. Interim Forecast, January 2009. Brussels, European Commission, DG Economic and Financial Affairs.
- Kox, H. (2005): Intra-EU differences in regulation-caused administrative burden for companies. CPB Memorandum 136, Den Hague.
- Központi Statisztikai Hivatal (KSH): <https://www.ksh.hu/mezogazdasag> (letöltve: 2016.10.12.)
- KSH (2017): Sertésállomány (2005–2016)
https://www.ksh.hu/docs/hun/eurostat_tablak/tabl/tag00018.html (letöltve: 2017.05.11.)

- Nagy I. – Nagyné K. H. – Farkas J. (2010): Genetic study of longevity of Hungarian pigs. *Acta Agrária Koposváriensis*. Volume 14. Issue 2., pp. 55–58.
- Novozánszky G. (2014): A sertésitenyésztés 2013. évi eredményei. Nemzeti Élelmiszerlánc Bizottsági Hivatal.
http://www.nebih.gov.hu/szakterulek/szakteruletek/allattenyeszet/szakteruletek/sertes_juh_kecske/kiadv/kiadvanyok.html (letöltve: 2017.04.11.)
- OECD-FAO (2009): OECD-FAO Agricultural Outlook 2009–2018.
DOI: https://doi.org/10.1787/agr_outlook-2009-graph1_7-en
<http://www.agri-outlook.org/dataoecd/2/31/43040036.pdf> (letöltve: 2017.02.05.)
- Pluym L. – Van Nuffel A. – Maes D. (2013): Treatment and prevention of lameness with special emphasis on claw disorders in rop-housed sows. *Livestock Science*. Volume 156., pp. 36–43.
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.livsci.2013.06.008>
- Popp J. – Potori, N. (2009): A főbb állattenyésztési ágazatok helyzete. *Agrárgazdasági Tanulmányok*, 3., Agrárgazdasági Kutató Intézet, Budapest.
Sertésinformációs Rendszer: <https://sertesinfo.aki.gov.hu/> (letöltve: 2016.11.09.)
- Udovecz G. – Popp J. – Potori N. (2009): Alkalmazkodási kényszerben a magyar mezőgazdaság – folytatódó lemaradás vagy felzárkózás? *Agrárgazdasági Tanulmányok* 7. Agrárgazdasági Kutató Intézet, Budapest.
- Udovecz G. (2009): A sertéságazat versenyképessége Magyarországon. *A HÚS*, 19. 1-2, 44–48.
- Vinkler B.né – Tatár E. – Daróczy M. – Gáabrielné Tózsér Gy. (2013): A hazai sertésitenyésztés jövedelmezőségét és versenyképességét befolyásoló tényezők. *Animal welfare, etológia és tartástechnológia*. Volume 10. Gödöllő.
- Wagenhoffer Zs. (2017): Sertésitenyésztés helye és szerepe. Magyar Állattenyésztők Szövetsége.
<http://docplayer.hu/26565913-Sertesagazat-helye-es-szerepe-dr-wagenhoffer-zsombor.html> (letöltve: 2017.05.08.)